

МЧЖ “ИНТЕЛЛЕКТ СЕРВИС”

**Электрон ҳисоб-фактура
texm.uz (версия 1.0.0) дастурий
маҳсулоти.**

Фойдаланувчилар учун қўлланма

**Электрон хужжатлари онлайн тарзда жўнатиш ва
қабул қилиб олиш**

“Интеллект Сервис” масъулияти чекланган жамияти

МУНДАРИЖА

1-боб. Кириш	3
2-боб. Автоматлаштирилган тизимининг мақсади ва хусусиятлари.....	4
1-§. Қўлланмада ишлатилган термин ва қисқартмалар.....	4
2-§. Автоматлаштирилган тизимининг мақсади.....	4
3-§. Автоматлаштирилган тизимининг хусусиятлари.....	5
3-боб. Автоматлаштирилган тизимини фойдаланишга тайёрлаш.....	6
4-боб. Автоматлаштирилган тизимини операциялари таърифи .	9
1-§. Автоматлаштирилган тизим ҳисоб-варақ фактурани яратиш ва сақлаш тугрисида.....	9
2-§. Далолатномаларни яратиш.	11
3-§. Сақланган маълумотларни тахрирлаш.	12
4-§. Жўнатилган ҳужжатлар.	13
5-§. Кирувчи ҳужжатлар.	14

1-боб. Кириш

1. Ушбу қўлланма Ўзбекистон Республикаси барча корхона ва ташкилотларга (хисобварак фактура, бажарилган ишларни далолатномаси) ушбу хужжатларни электрон тарзда **mexm.uz** - автоматлаштирилган тизимдан фойдаланиш имкониятларини яратади. Фойдаланувчилар узларига тегишли ДСИ томонидан тақдим қилинган калит ёрдамида кириб тизимдан фойдаланишлари мумкин. Корхона ташкилотлар ушбу яратилган қулайликларни тезда ўзлаштиришлари учун стандартларга мос келадиган интерфейслардан фойдаланилди.

2. Тизим имкониятларининг қисқача таснифи.

mexm.uz автоматлаштирилган тизими (хисобварак фактура, бажарилган ишларни далолатномаси) хужжатларни электрон тарзда жунатиш, қабул қилиш, рад этиш ва чоп қилиш каби бир қатор қулайликларга эга. Тизимдан фойдаланиш бир йилгача муддатгача қафолатланади.

3. Фойдаланувчилар даражаси.

mexm.uz автоматлаштирилган тизимдан фойдаланувчи мутахассислар, аввало БУХМС ва ДСИ тартиблари ва хужжатларни расмийлаштириш тартиблари тўғрисида кўникмаларга эга бўлишлари керак бўлади. Фойдаланувчининг компьютерида e-imzo дастурлари тўлиқ ўрнатилиб, фойдаланиш ҳолатида бўлиши керак.

4. Фойдаланувчилар учун зарур булган хужжатлар.

- Электрон калит
- Ушбу кулланма.

2-боб. Автоматлаштирилган тизимнинг мақсади ва хусусиятлари

1-§. Қўлланмада ишлатилган термин ва қисқартмалар

Ушбу қўлланмада қуйидаги термин ва қисқартмалар ишлатилган:

Автоматлаштирилган тизим - Ўзбекистон Республикаси миқёсида жорий қилинаётган **mexm.uz** автоматлаштирилган тизими.

Фойдаланувчи - корхона ва ташкилотларда ҳужжатларни онлайн тарзда тегишли корхона ва ташкилотларга жунатувчи (Бош ҳисобчи, Ҳисобчи, Менежер, оператор, Мутахасис)лар. Аутентификация қилинганидан сўнг, киришга ва фойдаланишга руҳсат этиладиган тармоқ администратори, оператори.

ДСИ – Худудий давлат солиқ инспекцияси.

Тизим администратори – тармоқнинг дастурий аппарат комплексининг иш қобилиятини қувватлаш хавфсизлигини таъминловчи шахс. Унинг вазифалари фойдаланувчиларнинг ҳисоб ёзувларини бошқариш, маълумотлар базасига кириш ва турли жараёнларни бажариш, ҳамда йўл қўйилган хатоликларни тузатишдан иборат.

Тизим сервери – (инглизчадан: server – хизмат кўрсатиш) компьютер тармоғининг асосий терминали бўлиб, тармоқнинг ишлаш жараёнини бошқаради - фойдаланувчиларини тармоққа уланишларига руҳсат беради, маълумотлар юборади ва қабул қилади ҳамда уларни ўзаро боғланишларини таъминлайди;

Аутентификация – (يونончадан: αυθεντικός – реал ёки ҳаққоний) фойдаланувчи томонидан тақдим қилинган идентификаторнинг калити ҳаққонийлигини текшириш жараёни;

2-§. Автоматлаштирилган тизимнинг мақсади

Ўзбекистон Республикаси буйича корхона ва ташкилотларга онлайн тарзда (ҳисобварак фактура, ишончнома, бажарилган ишларни далолатномаси, товарларни юклаб жунатиш) ҳужжатларини жўнатиш, қабул қилиш ёки рад этиш хизматларини сифатли, қулай ва маълумотлар хавфсизлигини таъминлаш.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

“Автоматлаштирилган тизим” “Фойдаланувчилар”нинг киритилган хужжатларини маълумотларини қайта ишлаш, сақлаш, ҳисоблаш, жўнатиш, қабул қилиб олиш ишларини автоматлаштирилган тарзда амалга ошириб боради.

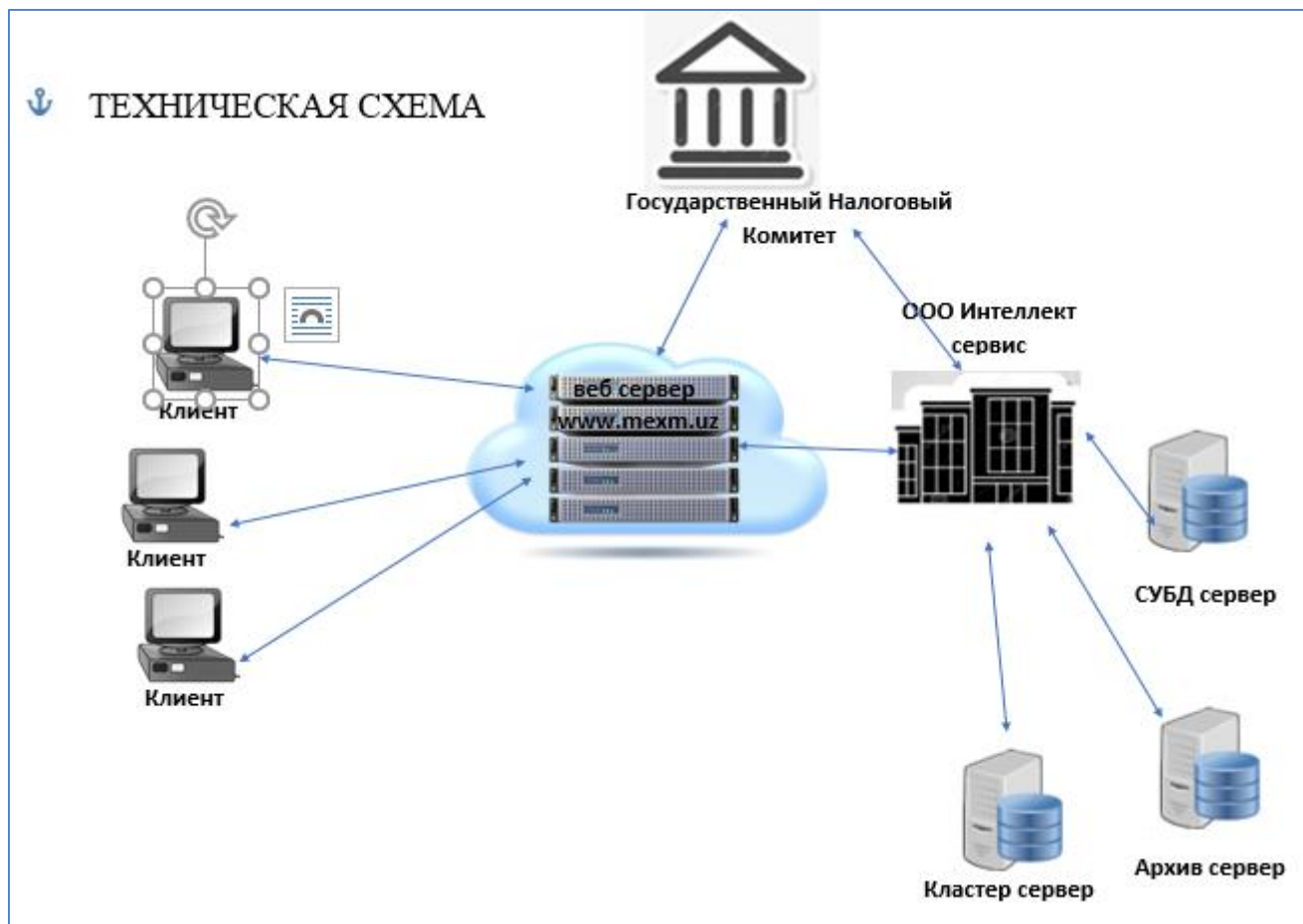
3-§. Автоматлаштирилган тизимнинг хусусиятлари

Автоматлаштирилган тизимга қуйидаги маълумотлар киритилади:

- Маҳсулот, иш-хизматлар, товарлар номи;
- Улчов бирликлари;
- Маҳсулот, кўрсатилган хизматлар сони;
- Қабул қилувчининг маълумотлари (ИНН);

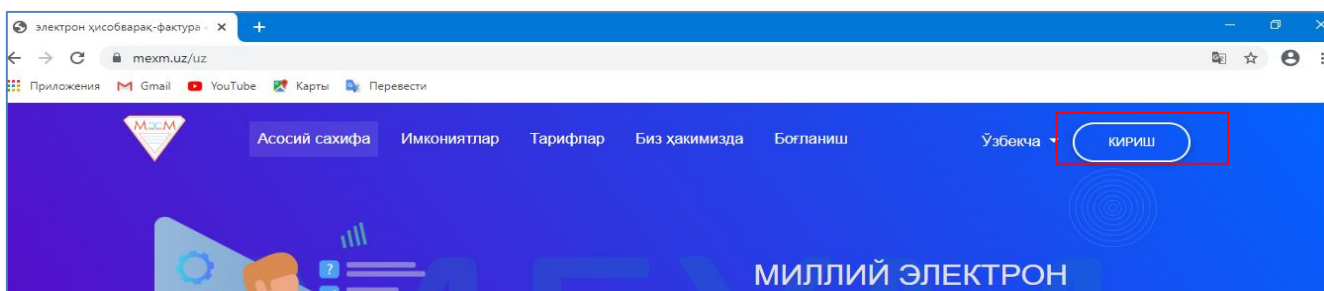
1-жадвал

Автоматлаштирилган жараёнлар	Батафсил изох
Корхона ва ташкилотларнинг хужжатларини яратиш ва таҳрирлаш	<ul style="list-style-type: none"> - Корхона ташкилотлари кўрсатилган хизматлар ва сотилаган маҳсулотлар учун ҳисоб-варақ-фактураларини яратиш; - Хужжат яратиш жараёнида юридик ташкилотларни автомат тарзда қидириш ва топиш; - Хужжатлар яратиш жараёнида жисмоний шахларни СТИР орқали автомат тарзда қидириш;
Корхона ва ташкилотларнинг хужжатларини сақлаш ва жўнатиш	<ul style="list-style-type: none"> - Яратилаётган хужжатларни сақлаб туриш; - Сақланган хужжатларни таҳрирлаш; - Жўнатиш вақтида хужжатни чоп қилиш - Сақланган хужжатларни турларга ажратиш - Жўнатилган хужжатларни ҳисобини алоҳида юритиш

-боб. Автоматлаштирилган тизимини фойдаланишга тайёрлаш

Тизимнинг барча операциялари https - ҳимояланган протоколи орқали web-интерфейс режимида амалга оширилади. Тизимда ишлашни бошлаш учун Mozilla, Firefox, Opera, Google Chrome, Internet Explorer интернет браузерларининг манзиллар сатрида **https://mexm.uz** манзили ёзилади (кўрсатилади), “Enter” босилгач, веб браузерда тизимга кириш саҳифаси очилади. Экраннынг юқори-ўнг тарафидаги “Кириш” тугмаси босилади.

1-расм. Автоматлаштирилган тизимни юклаш.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

Маслаҳат!

Тизимга кейинги киришингизни осонлаштириш мақсадида бу саҳифани браузернинг ёрлиги саҳифасига қўшиб қўйинг.

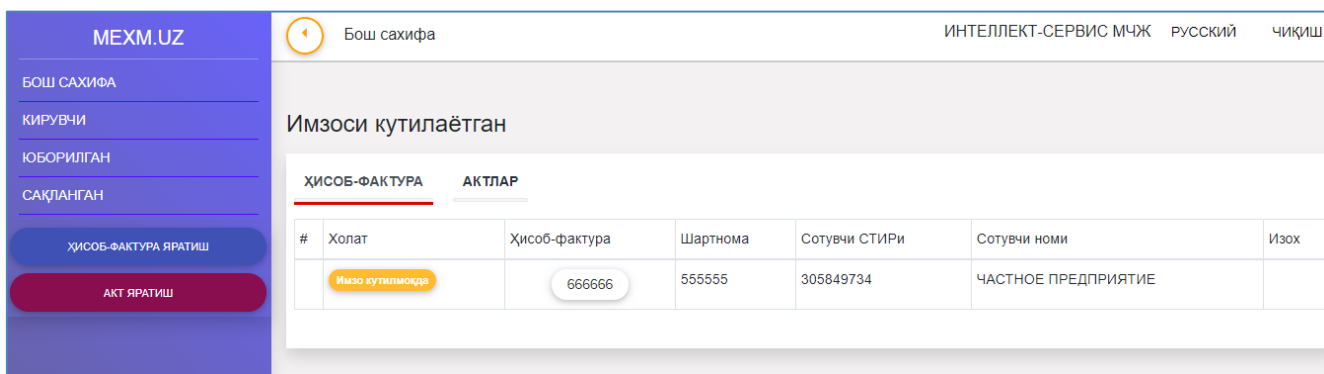
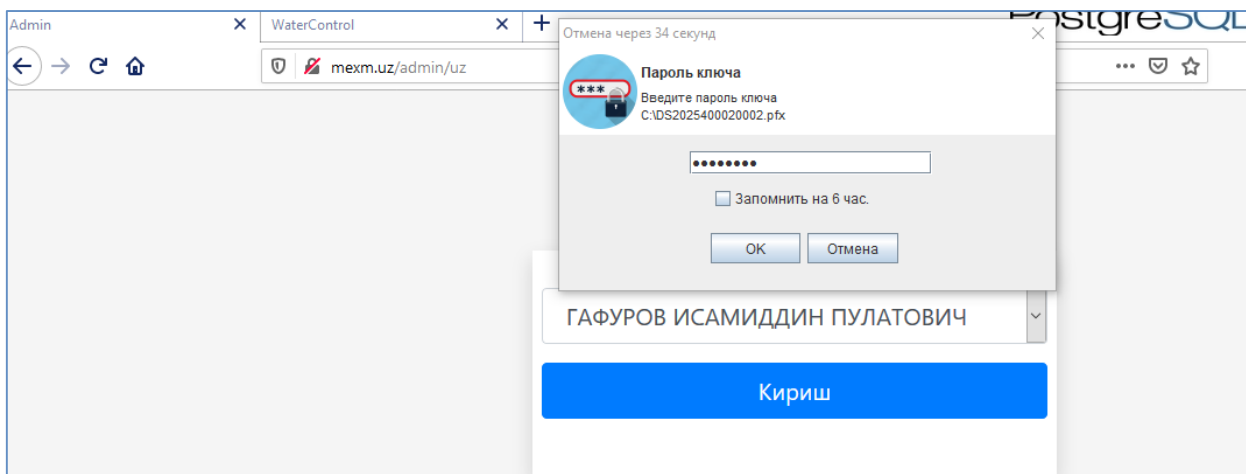
Автоматлаштирилган тизимга кириш учун тегишли калитни танлаб оласиз ва «Кириш» тугмасини босасиз.

2-расм. Тизимга кириш саҳифаси.

Агарда сиз рўйхатдан ўтмаган бўлсангиз “РЎЙХАТДАН ЎТИШ” тугмасини босинг ва оммавий оферта билан танишиб чикиб, рўйхатдан ўтиш тугмасини босинг.

“Кириш” тугмаси босилганидан сўнг киритилган логин ва пароль “Автоматлаштирилган тизим” томонидан автоматик тарзда текширилиб, маълумотлар тўғри киритилгандан сўнг фойдаланувчини тизимга киришига руҳсат беради ва фойдаланувчи интерфeyси (бош саҳифа) очилади.

Хужжатларини онлайн алмашиш тизими.

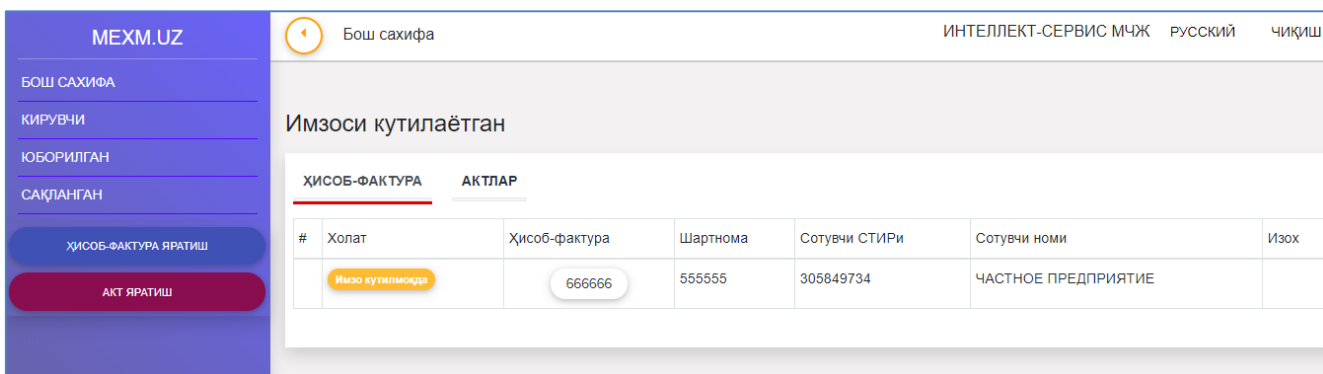
Маслаҳат!

Автоматлаштирилган тизимга киришда муаммолар тузилган ҳолларда тизим администраторига

Фойдаланувчи Автоматлаштирилган тизими билан HTML-ҳужжатлар форматида мулоқот қилади. Фойдаланувчи томонидан маълумотлар киритилганда улар маълумотлар базаси серверига жўнатилади ва шу ерда сақланади.

Автоматлаштирилган тизим амалларини танлаш учун бош саҳифа имкониятларидан фойдаланилади.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

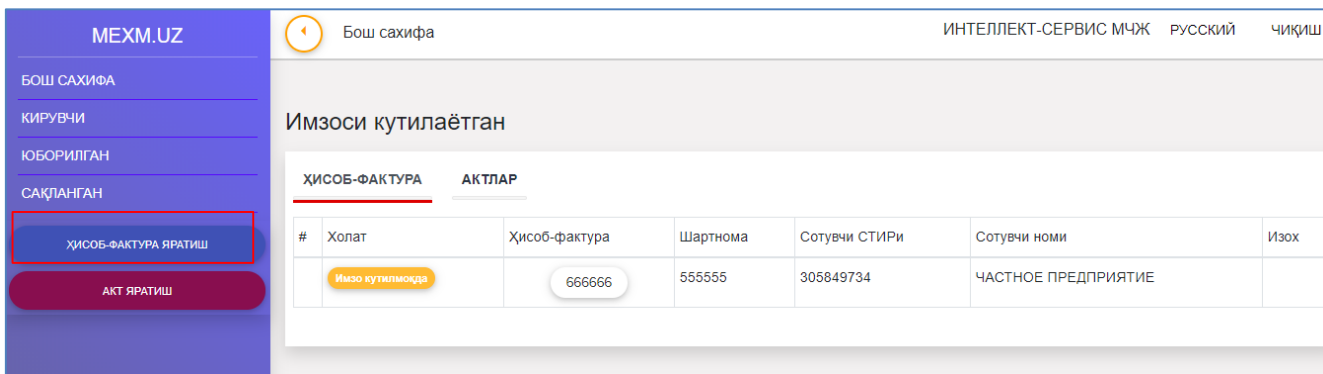

4-боб. Автоматлаштирилган тизимини операциялари таърифи

1-§. Автоматлаштирилган тизим ҳисоб-варақ фактурани яратиш ва сақлаш тугрисида.

Бош саҳифадан керакли хужжатни танлаб олинади.

Харидорингизга кўрсатилган хизматлар ёки сотилган маҳсулотларни ҳисоб варақа-фактурани жўнатиш учун бош саҳифадаги “ХИСОБ-ФАКТУРА ЯРАТИШ” тугмасини босамиз.

Ҳисоб варақа-фактура ойнаси очилгандан кейин қуйидаги маълумотлар кетма-кет тўлдирилади:

Хужжатларини онлайн алмашиш тизими.

Хисоб фактура яратиш ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС МЧК РУССКИЙ чиқиш

Хужжат **8** САҚЛАШ

Хисоб-фактура рақами **1** 2020-05-20 **2** Шартнома рақами **3** 2020-05-20 **4**

Томонларнинг маълумоти

Жўнатувчи

<p>Номи: МАЪСУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ИНТЕЛЛЕКТСЕРВИС ЖАМИЯТИ</p> <p>СТИР: 202540002</p> <p>Ҳисоб рақами: 20208000903773319001</p> <p>Манзил: Хоразм вилояти Урганч шаҳар 4 ДАХА 55/2 УЙ</p> <p>Телефон: -</p> <p>Мобил телефон: -</p> <p>ОКЭД: 58290</p> <p>Банк: -</p> <p>Директор: ГАФУРОВ ИСОМИДДИН</p> <p>Бош ҳисобчи: ХУДАЙБЕРГАЙОВ САРВАР</p> <p>ҚҚС тўловчи коди: -</p>	<p>Буюртмачи: 5 Буюртмачи СТИРи</p> <p>СТИР: -</p> <p>Ҳисоб рақами: -</p> <p>Манзил: -</p> <p>Телефон: -</p> <p>Мобил телефон: -</p> <p>ОКЭД: -</p> <p>Банк: -</p> <p>Директор: -</p> <p>Бош ҳисобчи: -</p> <p>ҚҚС тўловчи коди: -</p>
---	---

Маҳсулотлар

Товарлар, бажарилган ишлар ва курсатилган хизматлар номи	Улчов бирлиги	Сони	Нархи	Етказиб бериш нархи	ҚҚС		Акциз		Умумий
					Ставка	Сумма	Ставка	Сумма	
☐ иш хизматлар ёки маҳсулот номи	штук	1		0		0.00		0.00	0.00

7 УЧИРИШ **6** ҚУШИШ

Раҳбар ва ишончнома

Ишончнома № Сана Кабул килди (Ф.И.Ш.) Ишончнома берилган шахснинг СТИРи

- (1) – Ҳисоб-варақа фактура рақами киритилади
- (2) - Ҳисоб-варақа фактура санаси киритилади
- (3) - Шартнома рақами киритилади
- (4) – Шартнома санаси киритилади
- (5) – Харидорнинг СТИР (ИНН) киритилади
- (6) – Ушбу тугма ёрдамида маҳсулотлар ёки кўрсатилган хизматлар номини киритилади.
- (7) – Ушбу тугма ёрдамида киритилган маҳсулотлар рўйхатидан нотўғри киритилиб қолганини сатри (строка) олиб ташланади.
- (8) – Барча маълумотлар тўғри киритилганига ишонч ҳосил қилганингиздан кейин, ушбу “Сақлаш” тугмасини босинг.

2-§. Далолатномаларни яратиш.

Янги “Бажарилган ишларни топшириш далолатнома” ҳужжатини яратиш. Ушбу ҳужжатда харидорга бажарилган ишларни топшириш ва қабул қилиш далолатномаси жўнатилади.

Акт яратиш

ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС МЧЖ РУССКИЙ ЧИҚИШ

Хужжат

10 **САҚЛАШ**

Акт рақами 1 2020-05-20 2 Шартнома рақами 3 2020-05-20 4

Томонларнинг маълумоти

Жўнатувчи Буюртмачи

Буюртмачи СТИРи 5

Номи: МАЪСУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН ИНТЕЛЛЕКТСЕРВИС ЖАМИЯТИ Номи: СТИР: 202540002 СТИР:

Маҳсулотлар

Товарлар, бажарилган ишлар ва курсатилган хизматлар номи	Улчов бирлиги	Сони	Нархи	Етказиб бериш нархи
иш хизматлар ёки маҳсулот номи	штук	1		0

ЎЧИРИШ 6 7 **ҚўШИШ**

Изоҳ

8

Далолатнома яратиш учун

1. Далолатнома рақамини киритилади
2. Далолатнома санаси киритилади
3. Шартнома рақами киритилади
4. Шартнома санаси киритилади
5. Буюртмачи СТИР рақами киритилади
6. Нотўғри киритилиб юборилган маҳсулотлар ва иш-хизматлари рўйхатини танлаб, ўчириш мумкин.
7. Янги кўрсатилган иш хизматлар номларини киритиш ячейкаларини очиб беради.
8. Яратилаётган далолатномани қўшимча изоҳлари ва ушбу бажарилган ишнинг мазмуни кўрсатиб ўтиш мумкин.
9. Яратилаётган далолатномани бажарилган ишнинг ва маҳсулот номи киритилади.
10. Барча маълумотлар тўғри киритилганига ишонч ҳосил қилганигиздан кейин, ушбу “Сақлаш” тугмани босинг.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

3-§. Сақланган маълумотларни тахрирлаш.

Асосий менюнинг “САҚЛАНГАНЛАР” қисмига кирамиз. “САҚЛАНГАНЛАР” ойнаси очилганда “ҳисоб-фактуралар” ва “Далолатномалар” қисмларни танлаш имкониятлари булади. Ўзимизга керакли қисмни танлаб оламиз. Кетма-кет бажарилиши керак бўлган ишларни рақмлар билан изоҳлаб борамиз.

Сақланган		ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС М-Ж РУССКИЙ ЧИҚИШ			
ҲИСОБ-ФАКТУРАЛАР 1		АКТЛАР 2			
№	Ҳисоб-фактура	Шартнома	Қабул қилувчи СТИРи	Қабул қилувчи номи	
1	№ 67867888/ Дата 12.05.2020	№ 98795 / Дата 12.05.2020	305849734	ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ УРГАНЧ ШАҲАР VOKZAL OLDI KO'CHА 1-UY	

1. Ушбу тугма босилгандан кейин қуйидаги киритилган маълумотларни кўриш ойнаси ҳосил бўлади.

5 ТАХРИРЛАШ	ЎЧИРИШ	ГАФУРОВ ИСАМИДДИН ПУЛАТОВИЧ 3	ЖЎНАТИШ 4	7	8	6
-------------	--------	-------------------------------	-----------	---	---	---

ЭСФ № 67867888 санаси 12.05.2020

Ҳисоб-фактура

№ 67867888
от 12 Май 2020
к договорам № 98795
от 12 Май 2020

Етказиб берувчи Манзил СТИР ҚҚС тўловчисининг рўйхатдан ўтиш коди	ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС М-Ж Хоразм вилояти Урганч шаҳар 4 ДАҲА 55/2 УЙ 202540002 33301003241	Сотиб олувчи Манзил СТИР ҚҚС тўловчисининг рўйхатдан ўтиш коди	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ 305849734
---	--	--	----------------------------------

№	Маҳсулот ёки хизмат номи	Улчов бирлиги	Сони	Нархи	Етказиб бериш нархи	ҚҚС		Акциз		Етказиш баҳоси ҚҚС билан
						Ставка	Сумма	Ставка	Сумма	
1	86786786	штук	102	222.00	444.00	0	Без НДС	0	Без Акциз	444.00

Рахбар Бош ҳисобчи	ГАФУРОВ ИСОМИДДИН ХУДАЙБЕРГАНОВ САРВАР	Рахбар Бош ҳисобчи	XUDAYBERGENOV SARVAR OKTYAMBAYEVICH НЕ ПРЕДУСМОТРЕН
------------------------------	---	------------------------------	--

2. Киритилган маълумотларни текшириб кўрганда ушбу маълумотлар нотўғри бўлганда, ушбу “Ўчириш” тугмаси босилади .
3. Корхона номи ва калит танланади.
4. Хамма маълумотлар текшириб бўлгандан кейин, тўғрилигига ишонч ҳосил қилиб “Имзолаш ва жўнатиш” тугмаси босилади.
5. Жўнатилаётган ҳужжатнинг тахрирлаш керак бўлган ҳолатларда, ушбу “Тахрирлаш” тугмаси босилади.
6. Жўнатилаётган ҳужжатнинг маълумотларини сақлаб қолиш учун ушбу “Кўчириш” тугмаси босилади.
7. Жўнатиладиган ҳужжатни чоп қилиш учун “Чоп қилиш” тугмаси босилади.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

4-§. Жўнатилган ҳужжатлар.

Жўнатилган ҳужжатлар асосий менюда жойлашган бўлиб, бунда бажарилган ишлар, кўрсатилган хизматлар ва сотилган маҳсулотлар учун тақдим қилинган ҳужжатлар сақланади. Жўнатилган ҳужжатларни ҳолатини текшириш ва кўриш имкониятлари мавжуд бўлади.

The screenshot shows a web application interface for managing invoices. At the top, there is a header with a logo, the text 'Юборилган', and navigation links for 'ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС МЧЖ', 'РУССКИЙ', and 'ЧИКИШ'. Below the header, there are tabs for 'ЎСОБ-ФАКТУРА' and 'АКТЛАР', and a 'САРАЛАШ' button. The main content is a table with columns: 'Ҳолат', 'Ҳисоб-фактура', 'Шартнома', 'Сотувчи СТИРи', 'Сотувчи номи', and 'Изоҳ'. Three rows are visible, each with a status filter button in the 'Ҳолат' column: 'Имзо қўтилмоқда' (1), 'Қабул қилинган' (2), and 'Рад этилган' (3).

Ҳолат	Ҳисоб-фактура	Шартнома	Сотувчи СТИРи	Сотувчи номи	Изоҳ
Имзо қўтилмоқда 1	66933	6465455	303858194		
Қабул қилинган 2	65465213	6332131	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	
Рад этилган 3	234552	6695565	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	test

1. Сарик рангдаги “Имзо қўтилмоқда” деб белгиланган ҳужжатлар, контрагент корхона томонидан имзоси қўтилаётган ҳужжатлардир.

2. Яшил рангдаги “Қабул қилинган” қилиб белгиланган ҳужжатлар, контрагент корхона томонидан қабул қилиб олинган ҳужжатлардир.

3. Жўнатилган ҳужжатларда қизил рангда “Рад этилган” деб белгиланган ҳужжатлар, контрагент корхона томонидан рад жавоби берилган ҳужжатлардир.

5-§. Кирувчи ҳужжатлар.

Корхоналар томонидан жўнатилган ҳужжатлар, тизимнинг “КИРУВЧИ” ҳужжатлар қисмида жойлашган.

Кирувчи		ИНТЕЛЛЕКТ-СЕРВИС МЧЖ РУССКИЙ ЧИҚИШ				
ХИСОБ-ФАКТУРА		АКТЛАР				
САРАЛАШ						
#	Ҳолат	Ҳисоб-фактура	Шартнома	Сотувчи СТИРи	Сотувчи номи	Изоҳ
	Имзо кутилмоқда 1	666666 4	555555	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	
	Қабул қилинган 2	43568768	65468796	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	
	Қабул қилинган	9384759	3656546	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	
	Қабул қилинган	E222	4222	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	
	Рад этилган 3	W22	r332	305849734	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	test

Сарик ранг билан “Имзо кутилмоқда” белгиси билан турган ҳужжатлар контрагент корхона томонидан сизга жўнатилган ва сизнинг имзоингизни кутмоқда.

Яшил ранг билан “Қабул қилинган” белгиси билан турган ҳужжатлар контрагент корхона томонидан сизга жўнатилган ва қабул қилинганлигини билдиради.

Қизил ранг билан “Рад этилган” белгиси билан турган ҳужжатлар контрагент томонидан жўнатилган, ҳужжатни рад қилинганлигини билдиради.

Ҳужжатни қабул қилиш учун ҳисоб-фактура рақами босилса, ушбу ҳужжатнинг қабул қилиш ёки рад этиш ойнасини яратиб беради ва бу ерда сиз ўзингизга керакли амални бажаришингиз мумкин. Ушбу тугма босилгандан кейинги ҳолат қуйидагича бўлади.

Ҳужжатларини онлайн алмашиш тизими.

БЕКОР ҚИЛИШ DJABBAROVA OYGUL SADULLAYEVNA ҚАБУЛ ҚИЛИШ

ЭСФ № 666666 от 20.05.2020

СЧЁТ-ФАКТУРА

№ 666666
от 20 Май 2020
к договорам № 555555
от 20 Май 2020

Етказиб берувчи	ЧАСТНОЕ ПРЕДПРИЯТИЕ	Сотиб олувчи	МАЪСУЛИЯТИ ЧЕКЛАНГАН
Манзил	ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ УРГАНЧ ШАҲАР VOKZAL OLDI KO'CHA 1- UY	Манзил	ИНТЕЛЛЕКТСЕРВИС ЖАМИЯТИ
СТИР	305849734	СТИР	Хоразм вилояти Урганч шаҳар 4 ДАХА 55/2 УЙ
ҚҚС тўловчисининг рўйхатдан ўтиш		ҚҚС тўловчисининг	202540002 333010033241